

Svar på skriftligt spörsmål SSS 107/2022 rd

Svar på skriftligt spörsmål om möjligheterna att påskynda utvecklingen av små modulära reaktorer

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 107/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Lulu Ranne /saf:

Vilka möjligast skyndsamma åtgärder ämnar regeringen vidta för att en klar och tydlig strategi för användning av små modulära reaktorer jämte tidsplan och erforderlig lagstiftning ska kunna utformas för Finland?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Statsrådet bereder under ledning av arbets- och näringsministeriet en klimat- och energistrategi i enlighet med Sanna Marins regeringsprogram. I strategin definieras även ett behov av att förbereda sig för att på bred front ta olika slags ny teknik i bruk med beaktande av dess allmänna utvecklingstillstånd och i synnerhet av dess kommersiella lönsamhet. I detta sammanhang är även kärnenergin och utvecklingen av därtill hörande ny teknik, dess utvecklingstillstånd och potentiella användbarhet ett av de teman som har beaktats.

Det största intresset på global nivå för utvecklingen av kärntekniken tilldrar sig de så kallade små modulära reaktorer (SMR). Termen SMR omfattar ett stort antal olika små och modulära reaktorer som utvecklats med hjälp av teknik av många olika slag. I Finland har det största intresset för SMR-teknik riktats mot möjligheten att tillgodogöra sig kärnteknik i produktion av fjärrvärme.

SMR-tekniken utvecklas aktivt på olika håll i världen. I Kina har man börjat bygga den första prototypanläggningen som beräknas bli färdig under den senare hälften av 2020-talet. De första anläggningarna i västvärlden befinner sig i tillståndsfasen bland annat i Förenta staterna. I nuläget emottas man den första färdiga SMR-anläggningen i slutet av 2020-talet. Anläggningar för kommersiell leverans kommer sålunda eventuellt att finnas i slutet av decenniet.

Tillgång till SMR-teknik utifrån den nuvarande lagstiftningen är ingen omöjlighet, även om regleringen i nuläget inte direkt erkänner den nya tekniken, en mer decentraliserad användning av kärnkraftverk eller kärnkraftverkens eventuella placering i närheten av bosättningscentra. Arbetsgruppen REILA som har utrett behoven av en reform av kärnenergilagstiftningen konstaterade i sin slutrapport år 2020 att arbetsgruppen ansåg det nödvändigt att inleda en totalreform av lagstiftningen på grund av den nuvarande lagstiftningens komplexitet och de förändringar som har skett i kärnkraftverkens omvärld samt de förändringar som kan förväntas. De riktlinjer för utvecklingen som hänför sig till tillståndssystemet skulle även främja genomförandet av projekt för modulära och serietillverkade kärnkraftverk.

En reform av kärnenergilagen har inletts vid arbets- och näringsministeriet. Syftet är att regeringens proposition ska lämnas till riksdagen i slutet av nästa mandatperiod och att lagen ska träda i kraft år 2028. I lagreformen kommer SMR jämte annan teknisk utveckling att beaktas, men reformen avses bli mycket mer omfattande. Till SMR-tekniken liksom till alla kärnenergifrågor hänför sig i väsentlig utsträckning frågorna om hur kärn- och strålningssäkerheten ska säkerställas och hur säkerhets- och kärnmaterialövervakningen ska anordnas. Dessa frågor kommer att behandlas även i de förnyade kärnenergibestämmelserna såväl för den nya teknikens del som för de anläggningars del som är i drift.

Då SMR-tekniken än så länge håller på att utvecklas, är det svårt att beakta den i kärnenergilagens reform i dess helhet. Frågor som hänför sig till SMR-tekniken studeras i Statsrådets projekt VN-TEAS PIEMOS (Små modulära serietillverkade kärnreaktorer) som pågår vid Lappeenranta University of Technology. Resultaten från projektet VN-TEAS kommer att vara tillgängliga på sommaren 2022 och därmed även användbara i kärnenergilagens reformarbete.

Helsingfors 5.4.2022

Näringsminister Mika Lintilä